

**UCHWAŁA NR XIII/98/2015
RADY GMINY STOLNO**

z dnia 30 grudnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Stolno na lata 2016-2020 z perspektywą do 2023 roku

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1515 z późn.zm.) w związku z art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r. poz. 163 z późn.zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Stolno na lata 2016-2020 z perspektywą do 2023 roku, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stolno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.



Przewodnicząca
RADY GMINY
Halina Kołodziejek

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Stolno na lata 2016-2020 z perspektywą do 2023 roku

I. Wstęp

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Stolno na lata 2016-2020 z perspektywą do 2023 roku jest dokumentem, który określa zakres działania w obszarze wzmocnienia społeczności lokalnych i grup społecznych, odpowiada na potrzebę wzmocnienia i integracji lokalnych wspólnot oraz sprzyja procesowi budowania aktywnych społeczności, których podstawowym ogniwem są zaangażowani i aktywni mieszkańcy. Budowanie związków pomiędzy mieszkańcami społeczności, budowanie więzi zaufania i zaangażowania w lokalne sprawy, to elementy tworzenia kapitału społecznego, który jest równie istotnym czynnikiem rozwoju społeczności lokalnych, jak kapitał finansowy.

II. Nawiązanie do dokumentów strategicznych

Program Aktywności Lokalnej uzupełnia i aktualizuje Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Stolno w latach 2016-2020 .

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich i lokalnych dokumentach strategicznych, do których m.in. należą:

- Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Obszar Strategiczny III Spójność społeczna i terytorialna. III.1. Integracja społeczna. III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 r. - Cel strategiczny - Aktywne społeczeństwa i sprawne usługi;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 - Oś priorytetowa 9. Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.2. Włączenie społeczne; 9.3. Rozwój usług zdrowotnych i społecznych oraz Oś priorytetowa 11. Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność, Działanie 11.1. Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR;
- Strategia Rozwoju Obszaru Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chełmińskiego - Cel strategiczny nr III Wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, Cel operacyjny Wsparcie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję” na lata 2014 - 2020; Cel strategiczny 3. Wzmocnienie kapitału społecznego, wzrost aktywizacji społeczno – zawodowej, włączenie społeczne, animacja i aktywizacja mieszkańców obszaru LSR oraz promocja obszaru do 2022 roku; Cel szczegółowy 3.1. aktywizacja społeczno – zawodowa i włączenie społeczne mieszkańców obszaru LSR do 2022 roku; Przedsięwzięcie 3.1.1. Aktywne społeczeństwo obszaru objętego LSR;
- Strategia Rozwoju Gminy Stolno na lata 2011-2020 - Cel strategiczny 2- Wzrost aktywności społeczno-gospodarczej; Cel operacyjny: Wzrost inicjatyw i integracja oraz aktywizacja społeczna; Zadania strategiczne: organizacja działań aktywizacyjnych i integracyjnych skierowanych do mieszkańców w tym do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem

społecznym oraz ich otoczenia a także do osób starszych, młodzieży, kobiet i osób niepełnosprawnych; Cel operacyjny: Zmniejszanie zjawisk patologii; Zadania strategiczne: Aktywna działalność świetlic wiejskich, Aktywna działalność GOPS oraz Cel operacyjny: Ograniczenie bezrobocia; Zadania strategiczne: Kursy i szkolenie dla bezrobotnych, Aktywizacja, preorientacja zawodowa bezrobotnych;

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Stolno na lata 2014-2024 - Cel główny - Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców Gminy Stolno zagrożonych z różnych przyczyn wykluczeniem społecznym oraz ich integracja z pozostałymi mieszkańcami Gminy;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – art. 3 pkt 2 ustawy: „Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w ust. 1, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracja ze środowiskiem” oraz art. 110 ust.10 ustawy: „Rada gminy (...) opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej”.

III. Opis sytuacji problemowej

Gmina Stolno liczy 5177 mieszkańców (wg danych na dzień 30 listopada 2015 r.), jest gminą rolniczą i na jej terenie brak jest znaczących zakładów/przedsiębiorstw produkcyjnych czy usługowych. Do głównych problemów społecznych gminy należy bezrobocie. Na dzień 30 listopada 2015 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmnie zarejestrowanych było 368 bezrobotnych mieszkańców gminy (210 kobiet, 158 mężczyzn), z czego jedynie 60 osób posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych (33 kobiety, 27 mężczyzn). Bezrobocie, szczególnie długotrwałe jest nie tylko przyczyną pauperyzacji osób i rodzin, ale powoduje także wiele innych równie poważnych problemów – uzależnienia, zaniedbania opiekuńczo - wychowawcze, problemy zdrowotne, przemoc, konflikty z prawem (często dzieci i młodzieży), przestępczość. W efekcie prowadzi to do utrwalania się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego. Osoby bezrobotne to najczęściej osoby bez wykształcenia lub legitymujące się niskimi kwalifikacjami zawodowymi, co bardzo utrudnia lub uniemożliwia powrót na rynek pracy. Ze świadczeń pomocy społecznej wg stanu na 30 czerwca 2015 r. skorzystało 185 rodzin (649 osób – około 12,5 % ogółu mieszkańców), w tym z powodu bezrobocia 132 rodziny (432 osób – 66,5% korzystających). Niepokojącym zjawiskiem jest długotrwałe korzystanie z pomocy społecznej, co w konsekwencji prowadzi do uzależnienia od świadczeń socjalnych, a także dziedziczenia tego zjawiska i zrzucania odpowiedzialności za swój los na barki osób lub instytucji pomocowych. Taka sytuacja powoduje, że osoby lub rodziny takie należy traktować jako wykluczone społecznie lub zagrożone wykluczeniem. Kolejną grupą, która najczęściej korzysta ze świadczeń to rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi - 41 rodzin. Są to głównie osoby samotnie wychowujące dzieci oraz rodziny wielodzietne, a także nieradzące sobie z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Duża grupa rodzin korzysta z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby. Powyżej zaprezentowano jedynie najważniejsze problemy prowadzące do społecznego wykluczenia. Jest jeszcze wiele innych grup, którym marginalizacja czy wykluczenie silnie zagraża, m.in. bezdomni, osoby uzależnione, opuszczające zakłady karne lub placówki opiekuńczo-wychowawcze. Osoby te oraz ich rodziny borykają się z różnymi problemami, które najczęściej ściśle związane są z bezrobociem i ubóstwem.

Z roku na rok pogłębiają się dysproporcje między poszczególnymi grupami społecznymi. Obserwujemy również powolne odchodzenie od tradycji oraz spłykanie ważnych dotychczas



wartości. Więzy społeczne ulegają dalszemu rozluźnieniu, coraz częściej mamy do czynienia z przypadkami znieczulicy społecznej. Dlatego konieczne jest podejmowanie zintegrowanych działań, których celem jest uaktywnianie nie tylko pojedynczych osób, ale także grup i społeczności lokalnych. Społeczności należy ożywić i pobudzić w nich poczucie odpowiedzialności za siebie i innych, zwłaszcza tych najsłabszych. Pomocny w tym zakresie jest Program Aktywności Lokalnej, który zakłada działania na rzecz uaktywniania i pobudzania potencjału grup oraz społeczności lokalnych, a także włączanie ich w życie społeczne.

IV. Cele Programu Aktywności Lokalnej

Głównym celem „Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Stolno na lata 2016-2020 z perspektywą do 2023 roku” jest zwiększenie aktywności mieszkańców gminy, w szczególności grup zagrożonych ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym i ich otoczenia we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenie potencjału rozwojowego.

Cele szczegółowe:

- inicjowanie działań środowiskowych, opartych na współpracy lokalnych instytucji i społeczności lokalnych,
- podejmowanie działań z zakresu edukacji społecznej i obywatelskiej,
- prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym,
- zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych, w szczególności u osób pozostających poza rynkiem pracy,
- zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans grup marginalizowanych m.in. osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, osób starszych, osób z obszarów objętych Gminnym Programem Rewitalizacji;
- zwiększenie wiedzy na temat potrzeb i problemów grup i społeczności,
- zmniejszanie obszarów wykluczenia społecznego,
- promowanie postaw prospołecznych.

V. Odbiorcy Programu Aktywności Lokalnej

Program jest skierowany do mieszkańców gminy Stolno należących do grupy społecznej dotkniętej problemem ubóstwa oraz wykluczonych społecznie lub zagrożonych tymi zjawiskami oraz ich otoczenia, w szczególności do:

- określonych grup osób np. osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne w tym osoby zakwalifikowane do III profilu, rodziny wielodzietne, rodzice samotnie wychowujące dzieci, osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej, osoby przebywające w pieczy zastępczej oraz opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, osoby niesamodzielne, osoby bezdomne, osoby korzystające z Programu Operacyjnego Pomoc żywnościowa
- społeczności lokalnych, mieszkających na pewnej przestrzeni np. mieszkańcy kilku domów, osiedla, wsi, sołectwa, mieszkańcy obszarów objętych Gminnym Programem Rewitalizacji.

VI. Zasoby gminy wykorzystane do realizacji Programu Aktywności Lokalnej

Na terenie gminy Stolno działają stowarzyszenia: Stowarzyszenie Inicjatywa Stolno, Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Gminny w Stolnie, Stowarzyszenie Lepsze Jutro z Gorzuchowa, OSPy oraz Lokalna Grupa Działania „Vistula Terra Culmensis” a także grupy



nieformalne takie jak KGW, osoby skupione wokół świetlic wiejskich, rady sołeckie, lokalni liderzy, które swym zasięgiem obejmują różne przestrzenie w obrębie życia społecznego gminy. Większość sołectw posiada dobrze wyposażone świetlice wiejskie, w których istnieje możliwość realizacji wielu przedsięwzięć. Na obszarze Gminy istnieje wiele miejsc rekreacji oraz boiska sportowe, które także można wykorzystać do podejmowanych na rzecz społeczności działań. Na terenie gminy znajdują się trzy szkoły, w tym dwie wyposażone są w sale gimnastyczne. Coraz większą popularnością cieszy się działalność Rad Sołeckich, prowadzona na rzecz swoich mieszkańców (kulturalna, integracyjna, sportowa, aktywizacyjna). Ponadto, centrum kulturalnym gminy jest Biblioteka Gminna, która posiada bogaty księgozbiór, wielu czytelników a także dysponuje punktami dostępu do komputera w tym internetu. Biblioteka realizuje także wiele konkursów, głównie skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. ZG PKPS działa w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej, a swoim wsparciem obejmuje głównie osoby niepełnosprawne, starsze, samotne i ubogie. Jest inicjatorem i współorganizatorem wielu imprez integracyjnych, wyjazdów turystyczno-rekreacyjnych, wypoczynku letniego. Dużą popularnością wśród mieszkańców cieszy się również działalność Lokalnej Grupy Działania „Vistula Terra Culmensis”, której działania skierowane są na szeroką rozumianą działalność skierowaną na rozwój wsi i poprawę jakości życia jej mieszkańców, w tym na aktywizację i integrację osób zagrożonych ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Należy również wymienić Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, z powodzeniem realizujący projekt systemowy w latach 2008-2013 poprzez działania integrujące i aktywizujące osoby i rodziny ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

VII. Kierunki działań

Cele Programu realizowane będą poprzez podejmowanie poniższych działań:

- badanie potrzeb i problemów grup oraz społeczności lokalnych ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- organizowanie działań integracyjnych oraz aktywizacyjnych w tym dla osób niepełnosprawnych, starszych, samotnych,
- organizowanie specjalistycznego doradztwa i konsultacji,
- promowanie i wspieranie projektów aktywizujących i integrujących o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, rekreacyjnym, ekologicznym i turystycznym,
- współdziałanie instytucji samorządowych z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
- wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw,
- organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, edukacyjnych i innych,
- podejmowanie działań promujących dostęp i wykorzystywanie nowoczesnych technologii teleinformatycznych i telekomunikacyjnych wśród wszystkich społeczności lokalnych,
- aktywizacja, integracja i wykorzystywanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym, w tym promocja działań wspierających więzi pokoleniowe,
- tworzenie partnerstw i promowanie pracy w partnerstwie,
- zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez



- poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia,
- działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym,
 - działania wspierające rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej,
 - działania podejmowane na rzecz społeczności zamieszkujących obszary objęte Gminnymi Programami Rewitalizacji ze szczególnym naciskiem na osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

VIII. Założenia Programu

1. Otwartość instytucji na potrzeby środowiska lokalnego.
2. Współpraca organizacji pozarządowych, instytucji i służb.
3. Angażowanie lokalnej społeczności w realizacji celów i kierunków działań.
4. Kierowanie działań w pierwszej kolejności do osób i grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób i grup dotkniętych problemem ubóstwa oraz zagrożonych ubóstwem.

IX. Zakładane rezultaty Programu

1. Wzrost zaangażowania mieszkańców w życie społeczne swojej wspólnoty.
2. Wzrost pozytywnych relacji między mieszkańcami.
3. Wzrost poczucia przynależności do społeczności lokalnej i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące.
4. Wyłonienie się nowych liderów lokalnych oraz umocnienie pozycji liderów już działających.
5. Wzrost inicjatyw podejmowanych na rzecz społeczności lokalnej, również realizowanych w partnerstwach.
6. Wzrost oraz poprawa przepływu informacji a także dostępu do informacji a także wiedzy niezbędnej dla prawidłowego funkcjonowania społeczności lokalnych.
7. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy.
8. Aktywizacja i integracja osób wykluczonych i ich otoczenia oraz osób dotkniętych problemem ubóstwa i zagrożonych ubóstwem i ich otoczenia.
9. Przeciwdziałanie zjawisku marginalizacji społecznej.
10. Stały monitoring potrzeb społecznych.
11. Wzrost wiedzy w różnych dziedzinach życia społecznego.
12. Planowanie i realizowanie zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców.
13. Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów.
14. Wzrost zaangażowania organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
15. Realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności.

X. Źródła finansowania Programu

Do podstawowych źródeł finansowania działań podejmowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej należy zaliczyć:

- środki pochodzące z programów unijnych, w szczególności z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020;
- środki własne gminy,
- środki własne podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych programów



aktywności lokalnej,

- sponsorzy,

- środki pozyskiwane z Samorządu Województwa oraz Samorządu Powiatu i innych publicznych instytucji zewnętrznych.

XI. Monitoring, ewaluacja i ocena Programu

Monitorowanie projektów realizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej odbywać się będzie systematycznie przez realizatorów Programu. Zarówno ocena jak i ewaluacja projektów będzie następowała każdorazowo po ich zakończeniu. Celem będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. Corocznie będzie przygotowywane sprawozdanie z realizacji projektów realizowanych w ramach PAL, które będzie przedstawiane Radzie Gminy Stolno. Po zakończeniu realizacji Programu Aktywności Lokalnej zostanie przygotowany raport końcowy, podsumowujący całość podejmowanych działań i przedstawiony Radzie Gminy Stolno.

